

Verlag 2022

2022: eerste geval van Pinching off!

We hadden er al van gehoord via o.a. een oproep in de Takkeling om ernaar uit te kijken en warempel hadden ook wij een Haviksnest met bijna kale jongen. Zie verderop in het verslag bij de Havik voor de details.

Hoe verging 2022? Ogenschijnlijk een matig jaar, maar nog altijd het op twee na beste jaar ooit.

Als je kijkt naar het aantal succesvolle nesten is het zelfs het op een na beste jaar ooit.

Zie hieronder de vergelijking met 2020 en 2021, aantal nesten en tussen haakjes het aantal succesvolle nesten (minimaal 1 jong uitgevlogen) en het bijbehorende percentage succesvolle nesten op het totaal gevonden nesten:

Soort	2020		2021		2022	
	Totaal	Succesvol	Totaal	succesvol	Totaal	succesvol
Boomvalk	5	(4 = 80%)	4	(3 = 75%)	6	(5 = 83%)
Buizerd	36	(34 = 94%)	51	(36 = 71%)	33	(28 = 85%)
Havik	15	(15 = 100%)	21	(12 = 57%)	17	(14 = 82%)
Slechtvalk	4	(4 = 100%)	5	(3 = 60%)	3	(3 = 100%)
Sperwer	10	(9 = 90%)	11	(5 = 45%)	8	(7 = 88%)
Torenvalk	26	(25 = 96%)	20	(17 = 85%)	20	(19 = 95%)
Wespendief	2	(1 = 50%)	1	(0 = 0%)	2	(2 = 100%)
Totaal	98	(92 = 94%)	113	(76 = 67%)	89	(78 = 88%)

Een behoorlijke daling van het aantal gevonden nesten. Dat ligt absoluut niet aan de door de Werkgroep geleverde inspanning. We zullen er eerder meer tijd in gestoken hebben dan minder. In de soortbesprekingen hieronder wordt in meer detail naar elke soort op zich gekeken.

De oorzaken van de veranderingen die in dit artikel genoemd worden zijn natuurlijk divers en per soort weer anders. Daarbij komt dat ons onderzoeksgebied beperkt is en conclusies zijn aan de hand van dergelijke kleine volumes niet echt verantwoord.

*En dan ineens leidt controle van een
Haviksnest tot een grote verrassing en
wordt een broedgeval van de Oehoe
gevonden!
1 mei 2022 (foto Ad Bekkers)*

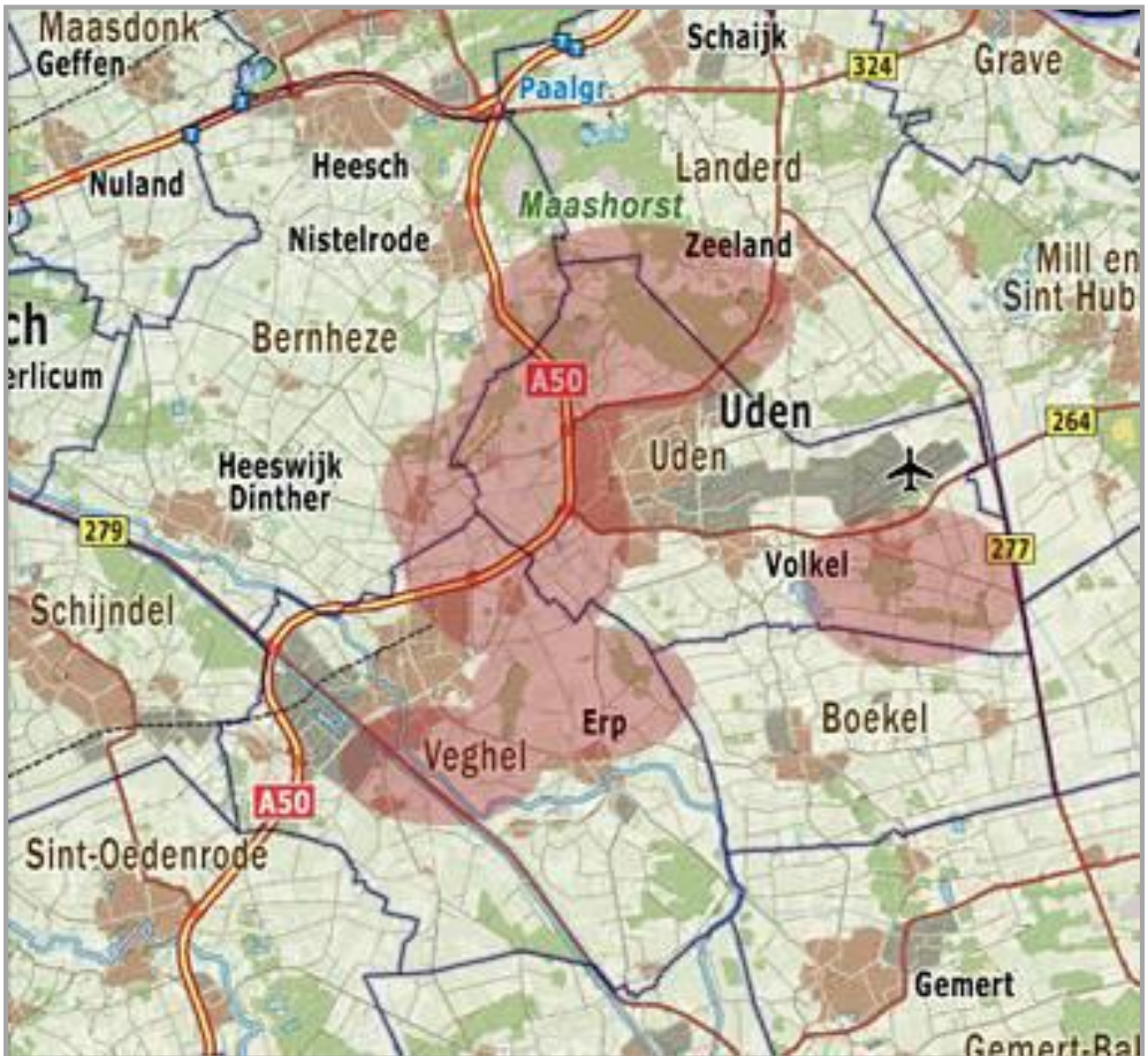
We hebben in Nederland ook nog een aantal roofvogelsoorten die niet in ons monitorgebied broeden, of moet ik zeggen nog niet 😊? In Nederland waren in 2022 vier paartjes Visarend actief (en nog één territoriaal mannetje), deze vier paartjes kregen 3*3 (Biesbosch) en één keer 1 jong (Noord-Veluwe). De Zeearend had alweer een heel goed jaar (30 nesten, 22 met eileg en uiteindelijk 15 succesvol met in totaal 22 jongen). De sterke toename van het aantal nestelende Rode Wouwen in Nederland in 2021 zette niet door (30 nesten (-14% t.o.v. 2021, waarvan 14 succesvol (47%)* en in totaal vier Zwarte Wouw nesten waarvan minstens twee succesvol, één in het Brabantse Valkenswaard.

Hopelijk gaan we de komende jaren in onze regio ook nog wat van deze soorten merken. Je weet maar nooit! En dan de roofvogels die nog niet in Nederland broeden, De Grijze Wouw moet nog zo'n 500 km overbruggen vanuit Frankrijk, maar er worden er elk jaar meer gezien, ook in onze regio komt ie zo af en toe op bezoek.. Echte territoriale beesten worden echter (nog) niet in Nederland gezien. De Slangenarend overzomert al sinds 1996 met een of meerdere individuen in Nederland. Tot broedgevallen heeft het nog niet geleid.

Het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied beslaat net zoals andere jaren Maashorst-Zuid tot boven de Brobbelbies, de wijde omgeving van Mariaheide, de Erpse bossen, Volkel-Odiliapeel en de wijde omgeving van Zijtaart. Het veldwerk wordt gedaan door circa twintig personen die vaak groepsgewijs opereren, maar ook zijn diverse gebieden door deze personen alleen bezocht. Alles wordt vastgelegd op digitale nestkaarten. We zijn met een redelijk stabiele groep nu al ruim 25 jaar bezig om op een standaard methode de broedsels van de roofvogels in kaart te brengen.

De broedsels van alle soorten roofvogels worden gevolgd, dat waren in 2022: Boomvalk, Buizerd, Havik, Slechtvalk, Sperwer, Torenvalk en Wespendif. Alle broedresultaten worden hieronder in een tabel naar voren gebracht.

Totaaltabel

Totaal									
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2022	89	78	89	224	207	192	2,3	2,7	2,5
2021	113	76	116	285	240	224	2.1	3.2	2.9
2020	98	92	90	292	265	260	2,7	2,9	2,8
2019	77	71	70	234	213	207	2,8	3,0	2,9
2018	75	67	67	195	178	173	2,4	2,7	2,6
2017	69	64	47	197	190	178	2,8	3,0	2,8
2016	82	76	109	241	206	197	2,5	2,7	2,6
2015	64	59	43	184	171	157	2,7	2,9	2,7
2014	65	60	89	207	174	157	2,7	2,9	2,6
2013	68	55	41	165	145	134	2,1	2,6	2,4
2012	66	54	73	160	131	122	2,0	2,4	2,3
2011	61	51	91	160	139	138	2,3	2,7	2,7
2010	60	46	72	135	113	105	1,9	2,5	2,3
2009	47	44	51	137	128	117	2,7	2,9	2,7
2008	47	41	105	151	125	109	2,7	3,0	2,7
2007	72	62	165	231	188	181	2,6	3,0	2,9
2006	48	45	57	128	114	103	2,4	2,5	2,3
2005	63	48	97	181	136	135	2,2	2,8	2,8
2004	71	58	102	208	193	171	2,7	3,3	2,9
2003	56	49	86	162	130	127	2,3	2,7	2,6
2002	62	40	74	164	112	111	1,8	2,8	2,8
2001	46	44	138	224	149	142	3,2	3,4	3,2
2000	55	27	92	168	105	104	1,9	3,9	3,9
1999	61	52	119	217	164	164	2,7	3,2	3,2

Weer en voedsel

De omstandigheden in 2022: Een extreem zachte winter zonder ook maar één koude periode leidde ons naar een droog, zonnig en zachte maart. April was zonnig en vrij koel. April had een normale hoeveelheid regen, die vooral in de eerste helft viel. Tot 19 mei was het vrij warm met zelfs al een tropische dag. Vervolgens een onrustige periode met onweersbuien, later werd het weer rustig en zakte de temperatuur naar normale waarden (15-16 graden Celsius). Juni was zeer zonnig en warm, maar ook nog wel wat nat. Op het eind zelfs zomers en dat ging in de maand juli gewoon door. Halverwege augustus was er zelfs sprake van een hittegolf.

De Veldmuizen en Bosmuizen hadden weer een moeilijk jaar. Een mogelijke verklaring voor het lage gemiddelde uitgevlogen jongen per succesvol nest van de Buizerd? Zie verderop in dit verslag. Volgens Rob Bijlsma gaat het de laatste vier jaren iets beter met het vogelaanbod dan de tien jaar daarvoor. Dat is als je naar absolute aantallen kijkt. Als je kijkt naar biomassa is het verhaal echt anders. Even grof gezegd lijkt het of de kleinere, lichte vogels (<50 gram) toenemen, maar de middelzware en zware soorten (50 tot 1000 gram) nemen af. Hoe dat precies in onze regio is, is onbekend. De trend van vooral Sperwer en in mindere mate ook de Havik geeft te denken. Voor de sociale wespen was 2022 een goed jaar. Hoe klein de aantallen Wespenspiegels in onze regio dan ook mag zijn, wel typisch dat we dit goede jaar ook terugzien in onze cijfers.

Werkwijze

We proberen elk jaar weer om met de Roofvogelwerkgroep van Vogelwacht Uden onze hele regio dekkend alle nesten te vinden en vervolgens bij te houden. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dat niet elk jaar even goed lukt. Sommige gebieden worden intensiever gemonitord dan andere. Vooral de bosgebieden zijn over het algemeen goed bezocht en daarmee waarschijnlijk wat oververtegenwoordigd in de getallen. Daarbij verder nog de opmerking dat veel waarnemers zich beperken tot het bekijken van de nesten vanaf de grond. Dit leidt er ongetwijfeld toe dat aantal jongen wat onder geteld is en natuurlijk dat het aantal gelegde eieren vaak onbekend is. Er wordt binnen de werkgroep echter al vele jaren geëxperimenteerd met camera's op stok en gebruik van spiegels op stok (sinds 1997). We weten zo al jaren bij de meeste broedsels veel gegevens te verzamelen. Met de komst van Arno van Eggelen bij de werkgroep heeft het werken met camera op stok een enorme impuls gekregen. Hij heeft een compleet nieuw ontwerp gemaakt en daar is in 2019 mee geëxperimenteerd en daar is door diverse subgroepen vanaf 2020 intensiever mee gewerkt. Zie foto hieronder en de bijlage Nestmonitoring.pdf bij verslag van 2020! We kunnen nu filmpjes vastleggen en daarmee alles nog beter in kaart brengen.

Elk jaar worden alle reeds bekende nesten gecontroleerd en er wordt actief gezocht naar nieuwe nesten. In het winterhalfjaar wordt gezocht naar nesten die we eventueel in het broedseizoen gemist hebben.

We handelen geheel conform wat beschreven is in het boek Handleiding Veldonderzoek roofvogels, geschreven door Rob Bijlsma.

Om alles goed vast te leggen en om de nestkaarten digitaal met elkaar te kunnen delen, gebruiken we de Nestkaart.nl Web-App gemaakt en onderhouden door Mario Aspeslagh. Uiteraard worden alle nestkaarten aan het eind van het seizoen via deze Web-App doorgestuurd naar SOVON (Samenwerkend Organisaties Vogel Onderzoek Nederland) en van daar uit gedeeld met Werkgroep Roofvogels Nederland.

Gebruikte camera op stok en ledscherm (foto Arno van Eggelen).

Voor een uitgebreide toelichting zie bijlage bij verslag van 2020.

Boomvalk

Met veel moeite en inspanning hebben we dit jaar zes nesten van de Boomvalk gevonden. Het is acht jaar geleden dat we er zoveel vonden. En toen was dat nog normaal, nu dus zeker niet meer. We hebben er weer heel hard voor moeten zoeken. De Boomvalk is nl. een soort die zich steeds moeilijker laat vinden. Ze lijken steeds minder vocaal te worden. Dat is weliswaar voor ons lastig, maar blijkbaar voor de Boomvalken de beste tactiek. Met overal Haviken, Bosuilen en nu ook al Slechtvalken om je heen is het beter om niet te veel op te vallen. Van de zes gevonden nesten waren vijf nesten succesvol met 3x2 en 2x3 jongen. Het niet succesvol nest kende prima activiteit tot en met 11 juni. Op die dag was het paar erg onrustig en alarmerend. Bij controle op 18 juni was het nest dan ook leeg en beide ouders zijn niet meer gezien of gehoord. Ook niet bij de vele opvolgende bezoeken (zeker 20). Van de vier boomnesten hebben we er één in de eifase gevonden die we met de camera konden bekijken. Drie eieren, die alle drie netjes uitkwamen en ook drie uitgevlogen jongen opleverden. Later zijn nog twee nesten gevonden met beiden twee jongen. De laatste twee gevonden nesten bevonden zich op een hoogspanningsmast. Deze twee nesten leverden vijf jongen op. Twee nesten op zes, dat is 33%. Landelijk gezien worden maar liefst 67% van alle gemelde boomvalk-nesten gevonden op hoogspanningsmasten. Ik vermoed dat dat ook te maken heeft met de inspanning die vaak nodig is om boomnesten te vinden. Vijf tot tien velduren zoeken naar een Boomvalknest is eerder regel dan uitzondering! En helaas dit jaar ook een vaste plek waar we helemaal niets gevonden hebben. In totaal twaalf uitgevlogen jongen op zes begonnen nesten is een prima resultaat!

Boomvalkuitzicht met op de achtergrond de Kerktoeren van Uden 30 juli 2019 (foto Ton van de Tillart).

Boomvalk												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2022	6	5	3	1	12	12	12	21,0	3,0	2,0	2,0	2,0
2021	4	3	5	2	10	6	6	22,7	2,3	1,2	1,5	1,5
2020	5	4	7	3	11	9	8	13,0	2,3	1,8	2,3	2,0
2019	5	4	9	3	12	7	6	19,4	3,0	1,4	1,8	1,5
2018	2	1	6	2	6	3	3	14,5	3,0	1,5	3,0	3,0
2017	2	1	3	1	5	5	1	15,5	3,0	2,5	5,0	1,0
2016	4	4	6	2	10	8	8	14,5	3,0	2,0	2,0	2,0
2015	4	4	6	2	11	11	11	17,5	3,0	2,8	2,8	2,8
2014	6	5	2	1	10	10	8	21,2	2,0	1,7	2,0	1,6
2013	6	4	3	1	12	12	11	20,5	3,0	2,0	3,0	2,8
2012	6	4	8	3	14	8	8	16,8	2,7	1,3	2,0	2,0
2011	6	5	9	3	17	14	14	20,2	3,0	2,3	2,8	2,8
2010	9	5	13	5	17	15	11	17,0	2,6	1,7	3,0	2,2
2009	6	6	3	1	16	16	15	23,8	3,0	2,7	2,7	2,5
2008	2	2	3	1	6	5	4	16,5	3,0	2,5	2,5	2,0
2007	4	2	3	1	8	7	5	17,0	3,0	1,8	3,5	2,5
2006	3	3			8	8	8	22,0		2,7	2,7	2,7
2005	3	3	4	2	7	6	6	15,0	2,0	2,0	2,0	2,0
2004	3	3	3	1	5	5	5	15,2	3,0	1,7	1,7	1,7
2003	2	2	3	1	5	5	5	16,0	3,0	2,5	2,5	2,5
2002	1							35,0		0,0		
2001	0											
2000	0											
1999	2	2			6	6	6	25,5		3,0	3,0	3,0
1998	1	1			2	2	2	14,6		2,0	2,0	2,0
1997	2	2			4	4	4	14,6		2,0	2,0	2,0
1996	1	1			2	2	2	12,0		2,0	2,0	2,0

Buizerd

We lijken met 33 nesten een enorm terugval in actieve Buizerdnesten te hebben, maar dit getal past prima in de reeks. Vermoedelijk was 2021 een uitzondering met 51 gevonden nesten. Ook het aantal van 28 succesvolle nesten misstaat niet in de reeks. Het aantal eieren (wij 2,0 landelijk 2,31) en zeker het aantal jongen per succesvol nest (wij 1,5 landelijk 1,88) lijken wel duidelijk lager dan normaal. Ongetwijfeld hangt dit samen met de beroerde stand van Veld- en Bosmuizen.

Jonge Buizerd Maashorst-Herperduin Rijsvennen 29 juni 2022 (foto Arno van Eggelen)

Buizerd												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2022	33	28	22	11	53	47	42	13,4	2,0	1,4	1,7	1,5
2021	51	36	36	15	92	75	73	13,3	2,4	1,5	2,1	2,0
2020	36	34	27	11	74	66	64	13,6	2,5	1,8	1,9	1,9
2019	36	34	18	7	87	86	83	12,8	2,6	2,4	2,5	2,4
2018	31	27	14	7	55	52	50	12,6	2,0	1,7	1,9	1,9
2017	25	24	4	2	48	48	47	11,9	2,0	1,9	2,0	2,0
2016	32	30	30	10	68	55	51	12,2	3,0	1,7	1,8	1,7
2015	21	20	3	1	38	38	34	13,3	3,0	1,8	1,9	1,7
2014	24	24	17	6	54	52	47	13,2	2,8	2,2	2,2	2,0
2013	23	21	6	3	40	37	36	12,7	2,0	1,6	1,8	1,7
2012	26	22	14	6	46	41	37	12,4	2,3	1,6	1,9	1,7
2011	17	16	9	4	28	26	26	12,9	2,3	1,5	1,6	1,6
2010	22	17	10	4	33	30	29	11,8	2,5	1,4	1,8	1,7
2009	11	11			20	20	19	10,8		1,8	1,8	1,7
2008	14	11	7	4	20	17	16	11,9	1,8	1,2	1,5	1,5
2007	26	23	26	11	51	42	42	11,6	2,4	1,6	1,8	1,8
2006	18	18			27	27	24	10,3		1,5	1,5	1,3
2005	19	14	5	2	29	24	24	8,8	2,5	1,3	1,7	1,7
2004	26	21	10	4	47	44	42	12,0	2,5	1,7	2,1	2,0
2003	21	19	14	7	34	30	30	11,7	2,0	1,4	1,6	1,6
2002	17	13	10	4	27	26	26	10,7	2,5	1,5	2,0	2,0
2001	11	10	24	7	41	24	20	11,7	3,4	2,2	2,4	2,0
2000	16	6	11	5	21	11	11	11,8	2,2	0,7	1,8	1,8
1999	16	14	14	6	36	30	30	10,0	2,3	1,9	2,1	2,1

Havik

Zeventien nesten is een kleine terugval tov 2021, maar de laatste jaren lijkt de Havik uit een dip te komen. Aan de andere kant geeft de Havik altijd al een wisselvallig, schommelend beeld, dus of we deze conclusie mogen trekken...

Twee nesten zijn al heel vroeg in de broedcyclus mislukt. Het derde mislukte broedsel was een geval apart!

Bij de al jaren zeer succesvolle Havik van het Goorse bos bij Erp was dit jaar iets bijzonders aan de hand. Op 2 april begonnen met eileg. Vier eieren gelegd en tot 17 mei leek alles prima te verlopen. Op 17 mei zaten drie gezonde jongen ons bij controle aan te kijken. Het oudste jong was toen ca. zeven dagen oud. Bij de volgende controle op 5 juni zijn echter alle drie de jongen nagenoeg kaal. Ze hebben waarschijnlijk extreem last van veeruitstoot (Pinching Off). Een van de jongen is goed levendig en fel. De andere twee leven nog wel gezien de open ogen, maar liggen er tamelijk levenloos bij (zie foto hieronder).

*Haviksnest met drie jongen met Pinching Off Erp Goorse Bossen
5 juni 2022 (videostill Jan van den Tillaart)*

In De Takkeling jaargang 30(2022) Nummer 1 stond een oproep om op te letten op Pinching Off gevallen en die te documenteren en gegevens te verzamelen. We hebben meteen Peter van Geneijgen ingeschakeld en die zou enkele dagen later bij het nest klimmen om de jongen te verzamelen.

Anderhalve dag later opnieuw met de camera op het nest gekeken. Het resultaat is te zien op de videostill hieronder. Alle jongen overleden en een blijkt er zelfs al aangepikt of aangevreten.

Als Peter van Geneijgen de volgende ochtend bij het nest klimt is het op een paar botjes na leeg. Vermoeden van Peter is dat ze zijn aangevreten door Boommarter.

In 2023 heeft zelfde vrouw opnieuw dit nest gebruikt en succesvol 3 jongen grootgebracht.

*Hetzelfde Haviksnest met 3 dode jongen met Pinching Off Erp Goorse Bossen
7 juni 2022 (videostill Jan van den Tillaart)*

Gelukkig ook nog 14 nesten die wel succesvol waren.

Hopelijk blijft deze toppredator zich handhaven. Met de komst van de Slechtvalk, de groeiende stand van Oehoe en Bosuil, de afnemende trend bij veel potentiële natuurlijke prooien en het afnemend aantal postduivenhouders lijkt het er niet rooskleurig uit te zien, maar het is afwachten wat er gaat gebeuren.

1^e kalenderjaar man Havik in de omgeving van Erp 22 augustus 2021 (foto Willy van Lanen)

Nog wat bijzonderheden:

- Deze juveniele Havik droeg een ring, deze is via de foto's afgelezen. Dit juveniele mannetje bleek eerder dit jaar op 4 juni 2021 geringd op de Utrechtse Heuvelrug (Amerongen)

Havik												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2022	17	14	18	6	36	35	32	12,8	3,0	2,1	2,5	2,3
2021	21	12	23	6	56	50	47	11,7	3,8	2,4	4,2	3,9
2020	15	15			42	40	40	13,4		2,7	2,7	2,7
2019	10	9	2	1	22	20	19	14,9	2,0	2,0	2,2	2,1
2018	15	14	11	3	37	32	31	14,4	3,7	2,1	2,3	2,2
2017	13	11	5	2	29	26	26	13,2	2,5	2,0	2,4	2,4
2016	17	16	12	3	43	41	41	14,3	4,0	2,4	2,6	2,6
2015	16	16	4	1	39	39	38	14,3	4,0	2,4	2,4	2,4
2014	19	17	29	7	62	52	47	13,3	4,1	2,7	3,1	2,8
2013	21	16	12	3	49	43	37	12,9	4,0	2,0	2,7	2,3
2012	16	15	24	6	40	37	37	11,7	4,0	2,3	2,5	2,5
2011	13	9	15	5	28	25	25	13,6	3,0	1,9	2,8	2,8
2010	15	13	15	4	36	33	32	12,5	3,8	2,2	2,5	2,5
2009	12	12			29	29	28	12,3		2,4	2,4	2,3
2008	10	10	10	3	25	24	22	12,9	3,3	2,4	2,4	2,2
2007	15	14	29	8	43	35	33	12,6	3,6	2,3	2,5	2,4
2006	8	8	4	1	19	19	18	12,7	4,0	2,4	2,4	2,3
2005	14	11	11	4	28	24	23	7,9	2,8	1,7	2,2	2,1
2004	14	11	7	3	31	28	25	12,1	2,3	2,0	2,5	2,3
2003	10	9	10	3	27	23	21	10,6	3,3	2,3	2,6	2,3
2002	14	9	14	4	23	19	18	9,3	3,5	1,4	2,1	2,0
2001	10	10	23	6	26	22	20	9,9	3,8	2,2	2,2	2,0
2000	5	3	6	2	17	15	14	9,6	3,0	3,0	5,0	4,7
1999	7	6	7	2	21	16	16	10,4	3,5	2,3	2,7	2,7

Slechtvalk

Alle vaste paren van de laatste jaren waren weer present. Dit zijn de paren op de gebouwen van Agrifirm in Veghel, de Petruskerk in Uden en de kerk in Erp. Op onze drie nesten zijn twee eieren niet uitgekomen, dus zijn de uitgevlogen jongen mooi verdeeld over de drie locaties.

In het gebied Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Veghel is de gemiddelde afstand tussen de paren nu 5,52 kilometer (n=40), met een spreiding van 1,95 tot 10,43 kilometer (med. Peter van Geneijgen). Misschien is er nog een lichte toename mogelijk maar veel kan er niet meer bij.

slechtvalk Petruskerk
8-4-2022

De Slechtvalkeieren van de Petruskerk in Uden op 8 april 2022 [foto Chris van Lieshout].

Nog wat bijzonderheden:

- De man van de kerk in Erp is als nestjong in 2016 geringd op de Catharinakerk in Eindhoven en dus vijf jaar oud!
- De vrouw van het paar van de Petruskerk in Uden heeft een Duitse ring aan.
- Vrouwtje EBJ geringd op 4 mei 2020 in Erp slaapt sinds begin maart 2021 regelmatig op de kerktoren in Wuustwezel België (zie foto). Meer niet bekend.

Slechtvalk geringd in Erp 4 mei 2020 op kerktoren in Wuustwezel juni 2021.

Slechtvalk												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2022	3	3	7	2	11	9	9	48,3	3,5	3,0	3,0	3,0
2021	5	3	7	2	11	10	9	44,0	3,5	2,0	3,3	3,0
2020	4	4	7	2	14	13	12	45,0	3,5	3,3	3,3	3,0
2019	3	2	7	2	10	7	7	55,0	3,5	2,3	3,5	3,5
2018	4	4	10	3	11	11	11	55,0	3,3	2,8	2,8	2,8
2017	3	3	7	2	9	9	9	48,3	3,5	3,0	3,0	3,0
2016	2	2	7	2	7	7	7	55,0	3,5	3,5	3,5	3,5
2015	1	0	3	1	3	3	0	65,0	3,0	3,0		
2014	1	1			3	3	3	65,0		3,0	3,0	3,0
2013	1	1	3	1	3	3	3	65,0	3,0	3,0	3,0	3,0
2012	1	1	2	1	2	2	2	65,0	2,0	2,0	2,0	2,0
2011	0											
2010	0											
2009	0											
2008	0											
2007	0											
2006	0											
2005	0											
2004	0											
2003	0											
2002	0											
2001	0											
2000	0											
1999	0											

Sperwer

De Sperwer klom langzaam uit het dal richting vijftien paren in 2017, maar valt de laatste jaren weer terug naar rond de 10 broedsels. Dit jaar zelfs naar acht. Het landelijke gemiddelde van 4,25 uitgevlogen jong per succesvol paar, halen we net niet. Met 7 succesvolle nesten en 27 uitgevlogen jongen komen we aan 3,9. Bij de gemiddelde legselgrootte zitten we met 5,2 ei zelfs boven het landelijk gemiddelde van 5,03.

Vergeleken met vorig jaar gelukkig ook weinig mislukte nesten. Een nest in Vorstenbosch mislukte in de late eifase. Het nest hing half uit de boom, waarschijnlijk stormschade. Dit is het derde jaar op rij dat het nest op die locatie mislukt. Waarom blijft

zo'n beest daar zitten, zou je gaan denken?

Hoe dan ook, de Sperwer blijft het lastig hebben in onze contreien.

*Adulte Sperwerman Veghel
11-01-2022 (foto Willy van Lanen).*

Sperwer 2^e kj mannetje Hurkske Erp 26 augustus 2022 (foto Carel van de Sanden)

De jonge Sperwers van 't Hurkske Erp worden geringd door Gertrude van de Elzen 28 juni 2022 (foto Gertrude van den Elzen)

Sperwer												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2022	8	7	31	6	37	30	27	9,3	5,2	3,8	4,3	3,9
2021	11	5	24	5	38	25	20	8,3	4,8	2,3	5,0	4,0
2020	10	9	22	5	35	29	29	9,7	4,4	2,9	3,2	3,2
2019	9	9	20	4	39	32	32	9,1	5,0	3,6	3,6	3,6
2018	10	9	13	3	37	33	31	8,9	4,3	3,3	3,7	3,4
2017	15	14	22	5	57	53	48	9,9	4,4	3,5	3,8	3,4
2016	13	10	54	12	56	38	33	11,2	4,5	2,9	3,8	3,3
2015	11	8	27	6	40	27	22	8,8	4,5	2,5	3,4	2,8
2014	7	6	30	5	37	25	22	11,3	6,0	3,6	4,2	3,7
2013	9	6	12	3	25	19	18	11,5	4,0	2,1	3,2	3,0
2012	6	3	25	6	25	11	6	11,7	4,2	1,8	3,7	2,0
2011	8	8	19	4	28	25	25	10,1	4,8	3,1	3,1	3,1
2010	8	6	15	3	25	15	15	11,2	5,0	1,9	2,5	2,5
2009	7	5	14	3	24	21	18	9,8	4,7	3,0	4,2	3,6
2008	9	8	24	5	37	34	30	8,2	4,8	3,8	4,3	3,8
2007	12	8	41	8	49	37	34	8,3	5,1	3,1	4,6	4,3
2006	7	5	16	4	22	19	15	7,7	4,0	2,7	3,8	3,0
2005	13	10	15	3	45	34	34	5,5	5,0	2,6	3,4	3,4
2004	13	9	27	6	55	49	37	7,0	4,5	3,8	5,4	4,1
2003	10	7	13	3	41	29	29	7,6	4,3	2,9	4,1	4,1
2002	13	5	8	2	44	16	16	8,1	4,0	1,2	3,2	3,2
2001	11	10	28	6	75	40	39	7,6	4,7	3,6	4,0	3,9
2000	10	7	24	5	46	32	32	8,1	4,8	3,2	4,6	4,6
1999	20	17	52	12	80	58	58	6,7	4,3	2,9	3,4	3,4
1998	12	9	17	4	37	32	32	6,6	4,3	2,7	3,6	3,6

Torenvalk

Wederom een goed jaar voor de Torenvalk! Heel vergelijkbaar met vorig jaar. Bij maar twee nesten hebben we de eieren geteld dat waren er twee keer vier. Dat is een flink lager gemiddelde dan het Brabantse van 4,8 en zeker lager dan het landelijk gemiddelde van 5,03. Met 3,5 (n=19) uitgevlogen jong gemiddeld per succesvol nest zitten we ook onder het Brabantse gemiddelde van 4,1 (n=52). Met 3,5 gemiddeld 109sowieso heel weinig jongen per succesvol nest, het laagste uit de hele reeks van nu 23 jaar! Dat zal ongetwijfeld te maken hebben met de magere Veldmuisstand.

Er is maar één broedsel mislukt. Op de Mutshoek in Boekel verdwenen de vier jongen voortijdig uit de kast.

Torenvalk (foto Martien van Dooren).

Torenvalk												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2022	20	19	8	2	71	70	66	6,1	4,0	3,5	3,7	3,5
2021	20	17	21	4	78	74	69	5,7	5,3	3,7	4,4	4,1
2020	26	25	25	5	114	107	106	5,6	5,0	4,1	4,3	4,2
2019	13	12	14	3	62	59	58	6,3	4,7	4,5	4,9	4,8
2018	13	12	13	3	49	47	47	6,7	4,3	3,6	3,9	3,9
2017	11	11	6	1	49	49	47	6,3	6,0	4,5	4,5	4,3
2016	13	13			55	55	55	6,7		4,2	4,2	4,2
2015	11	11			53	53	52	5,8		4,8	4,8	4,7
2014	8	7	11	2	41	32	30	5,6	5,5	4,0	4,6	4,3
2013	8	7	5	1	36	31	29	5,6	5,0	3,9	4,4	4,1
2012	11	9			33	32	32	5,9		2,9	3,6	3,6
2011	16	13	39	9	59	49	48	5,3	4,3	3,1	3,8	3,7
2010	5	4	19	3	22	18	16	6,2	6,3	3,6	4,5	4,0
2009	11	10	34	7	48	42	37	5,3	4,9	3,8	4,2	3,7
2008	12	10	61	11	63	45	37	5,2	5,5	3,8	4,5	3,7
2007	15	15	66	11	80	67	67	5,9	6,0	4,5	4,5	4,5
2006	11	10	37	7	50	39	36	5,3	5,3	3,5	3,9	3,6
2005	13	10	62	11	72	48	48	5,7	5,6	3,7	4,8	4,8
2004	13	12	54	10	68	65	60	5,3	5,4	5,0	5,4	5,0
2003	12	12	46	10	55	43	42	5,7	4,6	3,6	3,6	3,5
2002	15	11	40	8	67	48	48	5,6	5,0	3,2	4,4	4,4
2001	14	14	63	12	82	63	63	7,6	5,3	4,5	4,5	4,5
2000	24	11	51	10	84	47	47	7,6	5,1	2,0	4,3	4,3
1999	16	13	46	9	74	54	54	7,1	5,1	3,4	4,2	4,2

Wespendief

Maar liefst twee nesten gevonden, allebei in de jongenfase. Beide nesten hadden twee jongen. Vier jongen geringd, die ook nog eens netjes uitvlogen. Wat een succes dit jaar! Eieren van Erp zijn gelegd rond 20 mei, gebaseerd op uitvliegen rond 4 augustus. Start eileg past prima in variatie in Nederland van dit jaar (14 – 31 mei). Het mannetje van het paar in Erp leek verdacht veel op het mannetje van het broedpaar in 2020 aldaar. In Nederland zijn in totaal 41 nesten gevonden. Uiteindelijk 27 nesten succesvol met een gemiddelde van 1,92 jong per succesvol nest. Dat is een erg mooi gemiddelde. Mooi voor ons dat we 2 van die 27 nesten gevonden hebben!

Man Wespendief Heeswijk-Dinther Moervendonk 12 juni 2022 (foto Mignon van den Wittenboer)

*Een van de 2 Juvenile Wespendieven van 2022 Erp Hurkske
24 juli 2022 (foto William van der Velden)*

Wespandief												
Jaar	Nesten	Nesten succesvol	ei (gezien)	Aantal nesten ei gezien	ei gezien + geteld	jongen	uitgevlogen	Gem. nesthoogte	Gem. legselgrootte (gezien)	Gem. jongen per begonnen nest	Gem. jongen per succesvol nest	Gem. uitgevlogen per succesvol nest
2022	2	2			4	4	4	20,0		2,0	2,0	2,0
2021	1	0										
2020	2	1	2	1	2	1	1	15,0	2,0	0,5	1,0	1,0
2019	1	1			2	2	2			2,0	2,0	2,0
2018	0											
2017	0											
2016	1	1			2	2	2			2,0	2,0	2,0
2015	0											
2014	0											
2013	0											
2012	0											
2011	1	0										
2010	1	1			2	2	2	11,0		2,0	2,0	2,0
2009	0											
2008	0											
2007	0											
2006	1	1			2	2	2	16,0		2,0	2,0	2,0
2005	1											
2004	2	2	1	1	2	2	2	4,5	1,0	1,0	1,0	1,0
2003	1							10,0				
2002	2	2	2	1	3	3	3	9,0	2,0	1,5	1,5	1,5
2001	0											
2000	0											
1999	0											

*Wespenraten gevonden bij nest Erp, oa Duitse Wesp, Gewone Wesp en Hoornaar Erp Hurkske
09 juli 2022 (foto Willy van Lanen)*

*Gepredeerd wespennest door Wespendif. Door Wespen (poging tot) wederopbouw Erp Goorse Bossen
09 juli 2022 (foto Annemarie van Diepenbeek)*

Samenvattend

Een groot aantal broedsels en bijna 200 uitgevlogen jongen. Dat geeft hoop voor de toekomst en hopelijk gaan we volgend jaar weer net zo veel vinden. Heb je zin om ons daarmee te helpen dan kan dat, we kunnen namelijk alle hulp gebruiken.

Neem dan contact op met William van der Velden (william.vandervelden@home.nl)

Namens de

William van der Velden

Met dank aan Mignon van den Wittenboer voor de correctie en lay-out van het verslag.

Deelnemers werkgroep 2022:

Ad Bekkers, Cor Broeren, Annemarie van Diepenbeek, Arno van Eggelen, Gertrude van den Elzen, Martien van den Elzen, Hans van de Heuvel, Willy van Lanen, Chris van Lieshout, Karel van Lin, Paul Reijs, Berry Setton, Ruud Steenbakkens, Jan van den Tillaart, Ton van den Tillart, William van der Velden, Theo Veldpaus, Wil Verbossen, Jan Verhoeven.

Literatuur:

- *Bijlsma R.G.: Handleiding veldonderzoek Roofvogels uitgegeven door Vogelbescherming*
- *Arno van Eggelen Nestmonitoring.pdf Jaarverslag Roofvogels 2022.*
- *Bijlsma R.G.: Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2022. De Takkeling: Jaargang 31 (2023), nummer 1.*
- *Stef van Rijn, Florian Bijmold, Arend van Dijk, Rick de Ruiter, Paul Voskamp, Christiaan de Vries, Warner Jan de Wilde & Mark Zekhuis: Broedende Rode Wouwen Milvus Milvus in Nederland in 2022. De Takkeling: Jaargang 21 (2023), nummer 1.*
- *Peter van Geneijgen: Broedresultaten van Slechtvalken in Oost- en Midden-Brabant in 2022. Peregrijn: Vogelwerkgroep Midden-Brabant.*